

Dénes Tamás – Farkas János

A HUMÁN TÁRSADALOM ELMÉLETE

Multistrukturális modell alapján

Gondolat Kiadó
Budapest, 2015

ELŐSZÓ

Feltételezett és megfigyelt összefüggések struktúrájának ábrázolását hosszan követhetjük a tudományos ismeretek világában. Leszármazási, osztályozási ábrák vezettek el az evolúciós gondolkodáshoz, de a strukturalizmusnak mint módszernek a szakszerű alkalmazása a pszichológia és a nyelvtudomány eredményei nyomán csak a 20. században vált önálló episztemológiai módszertanná.

Ezt a folyamatot erősítette az alakzatok számítógépes generálása, összekötve a gyorsan növekvő adatfeldolgozási lehetőségeket a gráfrepresentációk látványos valóság-érzékelésével.

A fraktálok és a modern neurológia strukturális szemlélete, hálózatos világa egyaránt mutatja ennek az első látásra csak fenomenológiaiainak tűnő módszernek a valóság mélyebb rétegeibe hatoló erejét.

A látványrepresentációktól távolabb eső tudományterületeken a lehetőség nem volt ennyire szembetűnő. Ezért igyekeztek részben az adatfeldolgozás rohamosan növekvő technikai erejére támaszkodva, a kvantitatív, numerikus összefüggéseket feltárni a szociológia, a gazdaságtan és más, az emberi kapcsolatokat és a társadalmi viselkedést leíró és elemző tudományokban. Különösen kérdéses volt a társadalomtudományokban a struktúraelemzés alkalmazása, a nehezen definiálható jellegek és összefüggések tudományos elméletté fűzésében. A régi időkbe visszanyúló kezdetek inkább sarlatánságra, spekulációs teóriákra emlékeztettek, és jogos óvatosságot gyakoroltak a módszer társadalomtudományi alkalmazásában.

Szerencsés szellemi társulás e szerzőpáros, hiszen egyikük a matematika, a strukturális rendszermodellezés és ezek társadalomtudományi alkalmazásaiban, másikuk a filozófia, a szociológia és társadalomtörténet területén rendelkezik jeles szerzői múlttal. A szerzők hiteles szakmai előélete a biztosíték arra, hogy a címben jelzett új koherens multistrukturális társadalomelmélet nehéz tudományos feladatával megbirkózzanak.

A szigorú rendszerben és a társadalomtudományi műveknél szokatlan egzaktussággal felépített könyv meggyőzi az olvasót arról, hogy az elméletalkotás ebben a munkában nem csupán kísérlet maradt.

Ez a kötet a társadalomról való strukturális gondolkodás alkalmazásával, a következetesen egzakt, koherens elméletépítéssel új perspektívát mutat a társadalomelméletben. A szerzőknek sikerült elkerülni a fent említett tudományos veszélyeket, sőt képesek voltak új utat törni a társadalmi valóság elemzésének, korunkban és a jövőnk számára kritikus területén. A hitekkel párosuló ideológiák csődjeinek százada után, a válságok globalizálódását kísérő krízisekkel terhelt időkben, nagy szükségünk van a hasonló úttörő szellemi kezdeményezésekre.

Vámos Tibor
Prof. Emeritus, az MTA rendes tagja